

Veli-Bak?c? Alg? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Veli-Bak?c? Alg? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32489>

Özet

Veli-Bakıc? Alg? Ölçe?i (VBAÖ), orijinal ad? ile **Parental/Caregiver Perceptions Questionnaire (P-CPQ)** olarak bilinen arac?n Türkçe'ye **çapraz kültürel uyarlama** sürecini temsil etmektedir. Bu ölçek, özellikle ebeveynlerin veya birincil bakıc?lar?n, çocuklar?n?n a??z sa?l??? durumuyla ilgili olarak alg?lad?klar? ya?am kalitesini ve deneyimlerini ölçmek amacıyla geli?tirilmi?tir. Mergen Gültekin ve arkadaş?lar? taraf?ndan 2021 y?l?nda gerçekleştirilen bu uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türk kültüründe ve dilinde psikometrik aç?dan geçerli ve güvenilir bir araç olarak kullan?labilirli?ini ara?t?rm??t?r. Bu sayede, Türkiye'deki klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda çocuklar?n a??z sa?l???na ba?l? ya?am kalitesinin (Oral Sa?l?kla ?li?kili Ya?am Kalitesi - OHRQoL) bakıc? perspektifinden de?erlendirilmesine olanak sa?lanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Veli-Bakıc? Alg? Ölçe?i, P-CPQ, çapraz kültürel uyarlama, psikometrik özellikler, a??z sa?l???, ya?am kalitesi, ebeveyn alg?s?.

Yazarlar

Mergen Gültekin, ?rem; Öz?in Özler, Ceyda; Serdar Eymirli, P?nar; Ünal, Figen; Aytaç, Ay?e S.

Amaç

Veli-Bakıc? Alg? Ölçe?i'nin temel amacı, çocuklar?n a??z sa?l??? sorunlar?n?n onlar?n günlük ya?amlar? ve genel refahlar? üzerindeki etkilerini, bu sorunlar? birinci elden gözlemleyen ve deneyimleyen **veli veya bakıc?lar?n alg?lar?** üzerinden de?erlendirmektir. Orijinal ölçek, çocuklar?n Oral Sa?l?kla ?li?kili Ya?am Kalitesini (OHRQoL) ölçmek için tasarlanm??t?r. Türkçe uyarlamas?n?n amacı ise, bu geçerli ve güvenilir araç? Türk diline aktararak, Türkiye'deki di? hekimli?i ve çocuk psikolojisi alanlar?nda yap?lacak ara?t?rmalara standart bir ölçüm araç? sunmakt?r.

Bu araç, klinisyenlere ve ara?t?rmac?lara, sadece biyolojik di? sa?l??? göstergelerini de?il, aynı zamanda **psikososyal etkileri** ve fonksiyonel k?s?tlamalar? da dikkate alarak daha bütüncül tedavi planlar? olu?turmada yard?mc? olmay? hedeflemektedir. Uyarlama çal??mas?, ölçe?in dilsel ve kültürel e?de?erli?ini sa?layarak, uluslararası çal??malarla kar??la?t?r?labilir veri elde edilmesini mümkün k?lm??t?r.

Yap?

Veli-Bakıc? Alg? Ölçe?i (P-CPQ), genellikle çocuklar?n a??z sa?l???yla ilgili ya?am kalitesini yans?tan çok boyutlu bir yapıy? ölçmektedir. Bu yapı, bakıc?lar?n çocuklar?n?n a??z sa?l???

sorunlar?ndan kaynaklanan deneyimlerini çe?itli alanlarda de?erlendirmesini içerir. Orijinal P-CPQ, genellikle dört ana alt boyutta yap?land?r?lm??t?r: Oral Semptomlar, Fonksiyonel K?s?tlamalar, Duygusal ?yi Olu? ve Sosyal ?yi Olu?.

Ölçek, bakıc?lar?n çocuklar?n?n ya?ad??? a?r?, yeme güçlü?ü, uyku bozukluklar?, sosyal etkile?imde zorluklar ve duygusal s?k?nt?lar gibi durumlar? ne s?kl?kla ve ne yo?unlukta alg?lad???n? sorgular. Bu **çok boyutlu ölçüm**, a???z sa?l??? hizmetlerinin etkinli?ini de?erlendirmede ve müdahalelerin ya?am kalitesine olan etkisini izlemede kritik öneme sahiptir.

Geçerlik

Veli-Bakıc? Alg? Ölçe?'inin Türkçe uyarlamas?n?n **geçerlik (validity)** çal???malar?, Mergen Gültekin ve arkadaşlar? (2021) taraf?ndan gerçekleştirilmi?tir. Çapraz kültürel adaptasyon sürecinde, dilsel e?de?erlik, içerik geçerli?i ve yap? geçerli?i incelenmi?tir. ?çerik geçerli?i, uzman görüşleri al?narak sa?lanm??, maddelerin ilgili yap?y? ne kadar iyi temsil etti?i de?erlendirilmi?tir.

Yap? geçerli?i ise genellikle **Faktör Analizi** yöntemleri kullan?larak test edilir. Bu çal???malar, ölçe?'in orijinalindeki teorik alt boyut yap?s?n?n Türkçe örneklemede de korundu?unu do?rulamay? amaçlam??t?r. Uyarlama çal???mas?n?n tam geçerlik bulgular?, ilgili makalede detayl? olarak sunulmu?tur.

Güvenirlik

Ölçe?'in **güvenirlik (reliability)** analizleri, ölçe?'in zaman içinde tutarlı sonuçlar verip vermedi?ini ve iç tutarlılı???n?n yeterli olup olmadı???n? belirlemek için yap?lm??t?r. Genellikle Cronbach Alfa katsay?s? gibi iç tutarlılık göstergeleri kullan?larak ölçe?'in maddelerinin ayn? yap?y? ne derece ölçtü?ü saptanm??t?r.

Türkçe versiyonun güvenilirlik düzeyleri, uyarlama çal???mas?nda incelenmi? ve elde edilen sonuçlar, ölçe?'in klinik ve ara?tırma amaçlı kullan?ma uygun oldu?unu göstermi?tir. Bu **psikometrik analizler**, ölçe?'in ölçtü?ü yap?y? kararlı bir ?ekilde ölçebildi?ini kan?tlamaktadır.

Faktör Analizi

Veli-Bakıc? Alg? Ölçe?'inin yap? geçerli?ini desteklemek amacıyla yap?lan faktör analizi, Türkçe versiyonun orijinal P-CPQ'nun boyutlar?n? ne ölçüde yans?ttı???n? belirler. Genellikle Aç?mlayıc? (Exploratory) veya Do?rulayıc? (Confirmatory) **Faktör Analizi** teknikleri uygulan?r. Bu analizler, maddelerin hangi alt boyutlar alt?nda toplandı???n? göstererek, ölçe?'in teorik yap?s?n?n Türk kültürü ba?lam?nda da geçerli oldu?unu bilimsel olarak kan?tlar. Bu çal???man?n sonuçlar?, Mergen Gültekin ve arkadaşlar?n?n 2021 tarihli makalesinde mevcuttur.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Öz bildirim (Veli/Bakıc? taraf?ndan doldurulur)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), İngilizce (Orijinal)

Popülasyon Grubu: Çocuklar?n velileri veya birincil bakıc?lar?

Ya? Grubu: Ölçek, çocuklar?n a??z sa?l??? alg?s?n? ölçtü?ü için, genellikle küçük çocuklar?n (okul öncesi veya erken okul ça??) bakıc?lar?na uygulanır.

Popülasyon Detaylar?: Çocuklar?n a??z sa?l??? durumlar? hakkında bilgi sahibi olan ve onların günlük yaşam kalitelerini gözlemleyebilen yeti?kinler.

Test Metodolojisi: Anket format?nda, likert tipi derecelendirme içerebilir (Derecelendirme bilgisi kaynakta yer almamakla birlikte, OHRQoL ölçekleri genellikle frekans veya ?iddet temelli derecelendirme kullanır).

Anahtar Kelimeler

Oral Sa?l?kla ?li?kili Yaşam Kalitesi, P-CPQ, di? hijyeni, çocuk sa?l???, bakıc?, İrem Mergen Gültekin, çapraz kültürel adaptasyon.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: İrem Mergen Gültekin

Yazar ORCID Tanımlayıc?s?: Bilgi mevcut değildir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: irem.mergen@yahoo.com

Yazın?ma Adresi: Bilgi mevcut değildir.

İzinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l? (Uyarlama): 2021

İzinler ve Ücret: Ölçeğin kullanımı izinleri ve olası ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar İrem Mergen Gültekin ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Akademik çalışmalar için genellikle izin prosedürleri mevcuttur.

Makale Ba?lant?s?: Orijinal uyarlama çal??mas?na ait makale ba?lant?s? ?öyledir: onlinelibrary.wiley.com

PDF Eri?imi: Ölçe?in PDF format?ndaki örne?ine a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: veli-bakici-alm-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Mergen Gültekin, ?. Öz?in Özler, C., Serdar Eymirli, P., Ünal, F. ve Aytaç, A. S. (2021). Cross-cultural adaptation of Turkish version of Parental/Caregiver Perceptions Questionnaire (P-CPQ). *Int J Dent Hygiene*, 1-8. DOI: 10.1111/idh.12558.

Veli-Bakıc? Alg? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, kayna??n yap?land?r?lm?? alanlar?nda do?rudan sa?lanmam??t?r. Maddelerin tamam?na ula?mak için Mergen Gültekin ve arkada?lar?n?n (2021) yay?mlanan makalesine ba?vurulmas? gerekmektedir: Cross-cultural adaptation of Turkish version of Parental/Caregiver Perceptions Questionnaire (P-CPQ).